

lesiania muraw kserotermicznych, ewidencja obiektów przyrodniczych godnych ochrony nie jest aktualizowana od czasów Raciborskiego i Pawlikowskiego), wskazywano na źródła polskiej ochrony przyrody w romantyzmie. Omawiano również takie zagadnienia, jak: „ecospirituality”, humanistyczne aspekty ochrony przyrody, duchowość itp.

Ogólny wydźwięk sesji, zarówno referatów, jak i dyskusji był pesymistyczny: partykularny, doraźny interes ekonomiczny coraz łatwiej zwycięża (również w Polsce) nad podstawowym interesem ludzkości, jakim jest jej dalsze trwanie, a ochrona przyrody na obecnym jej poziomie skuteczności może tylko w niewielkim stopniu opóźnić nieuchronny tragiczny finał. Planuje się opublikowanie treści referatów.

Piotr KÖHLER

Z ŻYCIA PTB

POLISH BOTANICAL SOCIETY NEWS

**51 ZJAZD POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BOTANICZNEGO
„BOTANIKA POLSKA U PROGĘ XXI WIEKU”
– SESJA SEKCJI PALEOBOTANICZNEJ
(GDAŃSK, 15–19 WRZEŚNIA 1998)**

**51st Congress of the Polish Botanical Society, „Polish
Botany on the threshold of the XXI century”
– Session of the Paleobotanical Section
(Gdańsk, Poland, 15–19 September 1998)**

W połowie września bieżącego roku odbył się na terenie Uniwersytetu Gdańskiego ostatni w tym stuleciu Zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego. Zgromadził on ogromną liczbę uczestników – ok. 800 osób z całej Polski. Po uroczystym otwarciu Zjazdu w Teatrze Wyrbrzeże i po sympozjum plenarnym, botanicy wzięli udział w sesjach referatowych i posterowych w 12 sekcjach PTB. Każdy z uczestników Zjazdu otrzymał pięknie wydane materiały konferencyjne zawierające streszczenia referatów i posterów oraz przewodnik sesji terenowych „Szata roślinna Pomorza”.

Obrady sekcji paleobotanicznej trwały jedno przedpołudnie, uczestniczyło w nich tylko ok. 25 osób, zostało wygłoszonych 11 referatów. Tak niewielka reprezentacja środowiska paleobotanicznego zapewne wynikała z faktu, że dwa miesiące wcześniej, na przykład czerwiec i lipiec, odbyła się w Krakowie Piąta Międzynarodowa Konferencja Paleobotaniczno-Palinologiczna. Podczas tej konferencji wielu

paleobotaników z Polski zaprezentowało wyniki swoich badań.

Program sesji referatowej w Gdańsku obejmował badania nad roślinami kopalnymi począwszy od okresu sylurskiego po historię najnowszą. Pierwszej części obrad przewodniczyła prof. K. Wasylińska (Instytut Botaniki PAN, Kraków). Sesję rozpoczął przekrojowy referat dr hab. D. Zdebskiej (Uniwersytet Jagielloński, Kraków) poświęcony ewolucji budowy morfologicznej i anatomicznej pierwszych roślin lądowych. Następny referat został wygłoszony przez prof. E. Turnau (Instytut Nauk Geologicznych PAN, Kraków). Autorka dogłębnie i szczegółowo przedstawiła historię badań makro – i mikroflor paleozoiku, prowadzonych w Polsce od XIX wieku do czasów obecnych. Do przerwy w obradach zostały zaprezentowane ponadto dwa referaty. Pierwszy dotyczył kutykul pochodzących z górnokarbońskich pokładów węgla Górnośląskiego Zagłębia Węglowego (S. Florjan, Uniwersytet Jagielloński, Kraków), drugi – badań morfologicznych wybranych taksonów pyłkowych z dolnomiocenickich pokładów brunatnowęglowych z rejonu Konina (A. Kohlman-Adamska, Muzeum Ziemi PAN, Warszawa; M. Ziemińska-Tworzydło, Uniwersytet Warszawski, Warszawa). Program sesji przewidywał jeszcze jeden referat – o historii badań palinologicznych mezozoiku w Polsce (J. Ziąja, Instytut Botaniki PAN, Kraków), który jednak z uwagi na chorobę autorki nie odbył się. Autorka zwróciła się listownie z prośbą o przysyłanie na jej ręce biogramów osób zajmujących się palinologią mezozoiku, celem pełniejszego opracowania tego tematu.

Po przerwie sesję referatową poprowadziła prof. E. Turnau. Wygłoszonych zostało 6 referatów; przedstawiały one wyniki badań palinologicznych osadów późnoglacialnych i holocenickich oraz badań archeobotanicznych. Były to: „Późnoglacialny i wczesnololocenicki etap rozwoju jeziora Karańskiego i torfowiska wysokiego Durne Bagno na Polesiu Lubelskim” (K. Bałaga, Uniwersytet M. Curie-Skłodowskiej, Lublin), „Otoczenie jeziora Baba jako przykład rozwoju szaty roślinnej o niewielkim stopniu synantropizacji na tle tradycyjnych ośrodków zasiedleńczych w Wielkopolsce” (K. Milecka, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań), „Zmiany szaty roślinnej w dolinie Warty w okolicach Śremu” (I. Okuniewska-Nowaczyk, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Poznań), „Neolityczne i wczesnośredniowieczne stanowiska archeobotaniczne z Wyżyny Lubelsko-Wołyńskiej” (M. Lityńska-Zajac, Instytut Archeologii i Etnologii PAN), „Różnorodność flory okolic Jakuszowice (Płaskowyż Proszowicki) od okresu rzymskiego do współczesności” (H. Trzczińska-Tacik, Uniwersytet Jagielloński,

Kraków; M. Lityńska-Zajac, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Kraków), „Historia cisa we Wierchlesie” (A. Noryskiewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań). Ostatni referat dotyczył zastosowania programu komputerowego *Polpal dla Windows* do badań palinologicznych osadów czwartorzędowych (A. Walanus, Politechnika Śląska, Gliwice, D. Nalepka, Instytut Botaniki PAN, Kraków).

Sesja posterowa sekcji paleobotanicznej odbyła się we wtorek po południu, po obradach plenarnych. Podczas sesji zaprezentowano 5 posterów. Dwa dotyczyły badań aeropalinologicznych („Kalendarz pyłkowy dla Białegostoku – wyniki z lat 1995–1997”, M. Kupryjanowicz, Uniwersytet w Białymstoku; „Porównanie opadu pyłku drzew i krzewów w Lublinie w latach 1995–1996”, K. Piotrowska, Akademia Rolnicza, Lublin); kolejne postery przedstawiały: florę pyłkową interglacjału ceamskiego i wczesnego wistulianu w Kurowie (Z. Balwierz, Uniwersytet Łódzki, Łódź), sukcesję roślinności na torfowiskach Białe Ługi (M. Kloss, Instytut Ekologii PAN, Dziekanów Leśny) oraz formowanie współczesnej tafocenozy karpologicznej na przykładzie rzeki Sanki (S. Pelc, W. Cabaj, Wyższa Szkoła Pedagogiczna, Kraków).

Obrady w sekcji przebiegały w kameralnej atmosferze i pomimo niewielkiej liczby uczestników były niezwykle interesujące i owocne.

Pod sesjach referatowych i posterowych uczestnicy Zjazdu mieli możliwość wzięcia udziału w licznych wycieczkach terenowych do najbardziej interesujących pod względem florystycznym i krajobrazowym miejsc Pomorza. Wszyscy uczestnicy otrzymali przewodniki i foldery poszczególnych stanowisk oraz liczne mapy. Wycieczki były doskonale przygotowane zarówno pod względem naukowym, jak i organizacyjnym, zadbano o całodienne wyżywienie i zapewniono liczne atrakcje.

Katarzyna KRAJEWSKA

XV KONKURS DENDROLOGICZNY „ZNAM DRZEWA I KRZEWY”

15th Dendrological Competition „I know trees and shrubs”

22 października 1998 r. odbył się w Łodzi Konkurs Dendrologiczny dla młodzieży szkół podstawowych i średnich, zorganizowany już po raz piętnasty przez Ośrodek Łódzki. Inicjatorami i głównymi organizatorami konkursu były: Sekcja Dendrologiczna Polskiego Towarzystwa Botanicznego, reprezentowana przez pracowników Katedry Botaniki Uniwersyte-

tu Łódzkiego oraz Liga Ochrony Przyrody (Zarząd Okręgu w Łodzi).

Konkurs obejmował dwa etapy:

– pierwszy, który odbył się w gmachu Instytutu Biologii i Nauk o Ziemi UŁ i obejmował test pisemny złożony z 40 pytań, za które można było uzyskać 96 punktów;

– drugi (praktyczny), który odbył się tego samego dnia w sąsiedztwie gmachu Biologii, polegający na rozpoznaniu 37 okazów drzew oraz krzewów i pozwalający uzyskać maksymalną liczbę 75 punktów.

Łączna liczba punktów, jaką można było uzyskać z części pisemnej i praktycznej wynosiła 171. W konkursie wzięło udział 48 uczniów z 16 szkół z Łodzi i Pruszkowa k/Warszawy. Były to:

– Szkoły Podstawowe nr: 2, 6, 8 z Pruszkowa, 45, 111, 120, 198, Terenowy Ośrodek Edukacji Ekologicznej z Łodzi;

– Licea Ogólnokształcące nr: I, IV, XII, XXVI, XXX, XXXII, XLII, XLIX.

Wszystkich uczestników konkursu podzielono na dwie grupy: uczniów szkół podstawowych (26 osób) oraz uczniów szkół średnich (22 osoby). Za podstawę oceny przyjęto łączną liczbę punktów uzyskanych z testu pisemnego i praktycznej znajomości drzew i krzewów. W skład jury wchodził: dr Jan T. Siciński (przewodniczący) oraz prof. dr hab. Janusz Hereźniak, dr Jeremi Kołodziejek, mgr Barbara Lech, mgr Agnieszka Adamczewska i mgr Joanna Janowska.

W grupie szkół podstawowych nagrody otrzymali:

1. Jakub Maciejewski – SP nr 198 (152 pkt.)
2. Monika Nowak – SP nr 120 (147 pkt.)
3. Izabela Bartzak – SP nr 45 (143 pkt.);

wyróżnienia otrzymali:

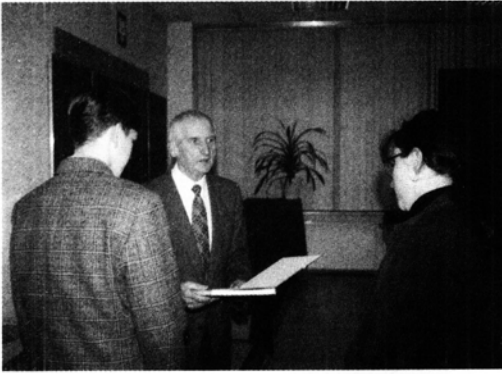
4. Angelika Szokalska – SP nr 45 (139 pkt.)
5. Marcin Bors – SP nr 198 (135 pkt.)
6. Anna Bartzak – SP nr 45 (129 pkt.);

za zakwalifikowanie się do II etapu konkursu nagrodzeni zostali:

7. Piotr Budzisiak – SP nr 120 (128 pkt.)
8. Karolina Mirowska – SP nr 120 (126 pkt.)
9. Emilia Majewska – SP nr 2 (122 pkt.)
10. Aleksandra Wronecka – SP nr 2 (119 pkt.).

W grupie szkół średnich nagrody otrzymali:

1. Magdalena Łazińska – LO nr I (151 pkt.)
  2. Ewa Hornicka – LO nr XVII (146 pkt.)
  3. Magdalena Raczyńska – LO nr IV (140 pkt.)
  - Rafał Wojaczyński – LO nr XXXII (140 pkt.);
- wyróżnienia otrzymali:
4. Marcin Włodarczyk – LO nr XII (135 pkt.)
  5. Justyna Oklińska – LO nr XXXII (133 pkt.)
  6. Piotr Goldstein – LO nr XII (123 pkt.);

Fot. 1. Uroczyste wręczenie nagród laureatom XV konkursu Dendrologicznego w Łodzi. Od lewej: M. Włodarczyk, uczeń XII LO, dr J. T. Siciński, przewodniczący jury konkursu oraz mgr K. Łakomska, przedstawicielka Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi (fot. P. Goldstein).

Phot. 1. Delivery of awards to winners of the 15th dendrological competition in Łódź. From left: M. Włodarczyk, a pupil of Secondary School, dr J. T. Siciński, president of competition jury and mgr K. Łakomska, representative of Environmental Protection Fund in Łódź (Phot. P. Goldstein).

za zakwalifikowanie się do II etapu konkursu nagrodzeni zostali:

7. Michał Jankowski	LO nr XXXII (119 pkt.)
8. Katarzyna Kucharczyk	LO nr XXVI (117 pkt.)
9. Piotr Wojtera	LO nr XLIX (116 pkt.)
10. Jan Pawlak	LO nr XXVI (93 pkt.)

Pierwsze miejsce i główną przechodnią nagrodę zbiorową w postaci statuetki żubrów, ufundowaną przez Sekcję Dendrologiczną PTB, otrzymała ekipa Szkoły Podstawowej nr 45 (411 pkt.), prowadzona przez mgr Annę Łazińską. Spośród szkół średnich pierwsze miejsce zajęła młodzież z XXXII LO (392 pkt.), przygotowana przez mgr Macieja Mamińskiego.

Nagrody książkowe dla laureatów i wyróżnionych uczestników konkursu ufundował Zarząd Ligi Ochrony Przyrody w Łodzi, dzięki pomocy finansowej Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Laureaci pierwszych trzech miejsc nie mogą uczestniczyć w następnych edycjach tego konkursu.

Uroczyste wręczenie nagród odbyło się dnia 8 grudnia 1998 roku w gmachu Ochrony Środowiska UE przy ul. Banacha 1/3 podczas zebrania Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego (Fot. 1). Uczestnicy Konkursu otrzymali wydawnictwa albumowe o tematyce przyrodniczej.

Spotkanie łódzkich przyrodników uświetnił również prof. Adam Boratyński z Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku, który przedstawił referat pt. „Dendroflora strefy śródziemnomorskiej północnego Maroka”.

Joanna JANOWSKA, Agnieszka ADAMCZEWSKA

ZEBRANIE SEKCJI HISTORII BOTANIKI PTB (KRAKÓW, 18 LUTEGO 1999)

Meeting of the Section of History of Botany of
the Polish Botanical Society
(Kraków, Poland, 18 February 1999)

W dniu 18 lutego 1999 roku w sali konferencyjnej Instytutów Botaniki UJ i PAN odbyło się zebranie Sekcji Historii Botaniki PTB połączone z posiedzeniem Oddziału Krakowskiego PTB. Podczas zebrania dr Michał Zagulski z Uniwersytetu Lwowskiego wygłosił dwa referaty, jeden z nich: „Polskie zbiory archiwalne i zielnikowe w herbarium Uniwersytetu Lwowskiego” poświęcony był tematyce historycznej. Prelegent zapoznał przybyłych z historią zielnika Uniwersytetu Lwowskiego oraz z najważniejszymi kolekcjami, zebranymi przez botaników związanych z nauką polską od końca XVIII w. Zapoznał również z bogatymi materiałami archiwalnymi znajdującymi się obecnie w zielniku lwowskim, a zgromadzonymi przez ostatniego lwowskiego ucznia Mariana Raciborskiego (1863–1917) – Tadeusza Wojciecha Wilczyńskiego (1888–1981). W dyskusji po referacie podkreślono znaczenie współpracy między ośrodkiem botanicznym krakowskim i lwowskim, istniejącej do drugiej wojny światowej, a obecnie ponownie stopniowo nawiązywanej.

Autor planuje opublikowanie treści referatu.

Piotr KÖHLER

„CZWARTKI BOTANICZNE” W ODDZIALE KRAKOWSKIM PTB W I KWARTALE 1999 R.

„Botanical Thursdays” at the Polish Botanical
Society, Cracow Division, in the 1st quarter of 1999

W styczniu 1999 r. odbyły się 4 posiedzenia. 7 stycznia dr hab. Andrzej Jankun (Instytut Botaniki UJ) wygłosił referat „300-lecie Ogrodu Botanicznego w Halle”. Tydzień później mgr Marek Leda (Instytut Botaniki UJ) przedstawił referat „Czy w Polsce występuje *Populus nigra* L.?” Na kolejnym posiedzeniu, 21 stycznia, mgr Elżbieta Worobiec (Instytut Botaniki PAN) zaprezentowała „Wyniki analizy pyłkowej węgla brunatnego z pokładu „Henryk” (złoże „Legnica”,

miocen)". W dniu 28 stycznia Oddział gościł prof. dr hab. Antoniego Jutrzenkę-Trzebiatowskiego z Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie, który wygłosił referat: „Stan badań i pozycja systematyczna grądów zboczowych na terenie Polski”.

W lutym, po przerwie semestralnej, odbyły się dwa posiedzenia. Na pierwszym, 18 lutego, wspólnym z zebraniem Sekcji Historii Botaniki PTB, goszczący w Krakowie dr Michaił Zagulski z Uniwersytetu Lwowskiego zapoznał słuchaczy z treścią dwóch referatów: „Polskie zbiory archiwalne i zielnikowe w herbarium Uniwersytetu Lwowskiego” oraz „Badania storczyków w zachodniej części Ukrainy”. Tydzień później dr Zdzisław Bednarz (Akademia Rolnicza w Krakowie) przedstawił „*Wollemia nobilis* – dendrologiczne odkrycie końca XX wieku”.

W marcu odbyły się trzy posiedzenia. 11 marca Ewa Mej (studentka UJ) i mgr Tadeusz Bochnia (Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji, Stacja w Dobczycach) zreferowali temat „Toksyny sinic”. W następnym tygodniu dr Beata Biedrońska-Słota (Muzeum Narodowe, Kraków) przedstawiła temat „Perski kobierzec jako źródło informacji o wyglądzie dawnych ogrodów na Wschodzie”. Dnia 25 marca Oddział gościł prof. dr Manfreda Kluge z Uniwersytetu Technicznego w Darmstadt, który wygłosił referat „*Geosiphon* – mutualistic symbiosis between fungi and cyanobacteria – new discoveries”.

Posiedzenia Krakowskiego Oddziału PTB w pierwszym kwartale 1999 r. odbywały się tradycyjnie o godzinie 18, w sali konferencyjnej Instytutów Botaniki UJ i PAN, przy ul. Lubicz 46 w Krakowie. Na 9 posiedzeniach 10 prelegentów zreferowało 10 tematów.

Serdecznie zapraszamy Członków PTB z innych Oddziałów do wygłaszania referatów na „czwartkach botanicznych” w Krakowie.

Sławomir FLORJAN

BOTANIKA ZA GRANICĄ BOTANY ABROAD

JAPONSKIE TOWARZYSTWO BOTANICZNE

Botanical Society of Japan

Początki Japońskiego Towarzystwa Botanicznego sięgają 1878 roku. Wtedy zostało założone przez profesora botaniki Ryokichi Yatabe (Fot. 1), przy współpracy z profesorem zoologii Edwardem Morse, Biologiczne Towarzystwo Uniwersytetu Tokijskiego (Biological Society of the University of Tokyo). W roku

Fot. 1. Profesor Ryokichi Yatabe, założyciel Japońskiego Towarzystwa Botanicznego.

Phot. 1. Professor Ryokichi Yatabe, founder of the Botanical Society of Japan.

1882 botanicy odłączyli się od Biologicznego Towarzystwa i utworzyli samodzielne towarzystwo botaniczne – Tokijskie Towarzystwo Botaniczne (Botanical Society of Tokyo). Od czasu założenia najważniejszą formą działalności Towarzystwa jest promocja badań botanicznych i upowszechnianie ich wyników. W tym celu już w roku 1887 powołano do życia periodyk *Shokubutugaku-zasshi* (*The Botanical Magazine, Tokyo*) (Ryc. 1 i 2), który, za wyjątkiem przerwy w 1945 r. spowodowanej działaniami drugiej wojny światowej, ukazuje się do dzisiaj pod zmienionym tytułem *Journal of Plant Research* (w roku 1988 ukazał się vol. 111; Ryc. 3). W roku 1931 Towarzystwo zmieniło nazwę na obecną: Japońskie Towarzystwo Botaniczne (Botanical Society of Japan). W roku 1932, tj. po 50 latach działalności, Towarzystwo liczyło 536 członków. Pierwsze walne spotkanie członków Towarzystwa miało miejsce w Tokio w roku 1933 za prezydentury Prof. Manabu Miyoshi. Od tego czasu konferencje organizowane są corocznie jesienią; w ostatnich latach, co godne podkreślenia, gromadziły średnio 700–800 uczestników, zarówno członków Towa-